

ЗА ЛЕСНОТО В ТРУДНИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

(Хаджиева, Е., Р. Влахова, Й. Велкова, В. Шушлина, А. Асенова (2014).

Лесното в трудния български език. София: ИК „Гутенберг“)

(корица)

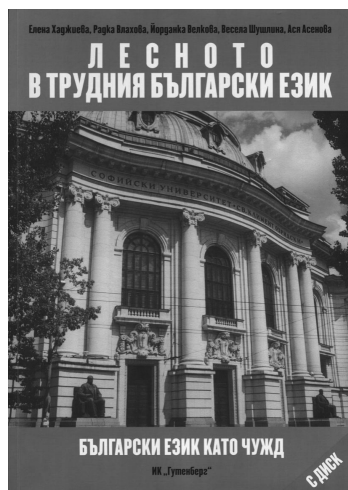
Мая Падешка

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Лесното в трудния български език е общ курс по български език на авторски колектив Е. Хаджиева, Р. Влахова, Й. Велкова, В. Шушлина, А. Асенова (ИК „Гутенберг“, С., 2014 г., 333 с.). Учебникът е предназначен за обучение на чужденци с различна степен на комуникативна компетентност – както за начинаещи, така и за напреднали и подготвящи се за полагането на сертификатни езикови изпити. Още в уводните думи е заявена комплексността на предлагания учебник – едно от безспорните му предимства. Включеният учебен материал покрива широк диапазон от езикови и комуникативни умения – от равнище А1 до равнище В2. Авторите се обосновават коректно, че *тъкмо тази компакност на разработката на всички езикови равнища дава очертанието на учебника като високофункционален* (вж. Уводни думи).

Авторският колектив, съставен от специалисти с утвърдени позиции в преподаването на български език като чужд, за пореден път доказва новаторското си мислене при изграждането на концепция за създаване на учебно пособие, ориентирано пряко към потребностите на аудиторията – чуждестранни студенти, чужденци, изучаващи български език в разнообразна среда, членове на българските общности в чужбина.

Оксиморонното заглавие на учебника *Лесното в трудния български език* не е самоцелна авторска провокация, а ясно декларира една нова предоставена възможност на чуждестранните студенти да изберат модерно и комплексно учебно пособие по български език, с което да преодоляват стъпка по стъпка

трудностите по пътя към овладяване на чужда езикова система. От съществено значение е да започнеш *Абевето* с подходящия „буквар“.

Учебникът се състои от тридесет урочни единици, които водят обучаемия по пътя към *лесното в трудния български език*. Накрая са включени приложения с диктовки, фразарий, фразеологизми, тестове и таблици, систематизирани основни граматични факти, които представляват определена трудност за изучаващите български език.

Лингвистичната информация в уроците отговаря на стандартите за степен на владение на чужд език на утвърдените в Общата европейска езикова рамка равнища:

от 1 до 10 урок – ниво A1;

от 1 до 17 урок – ниво A2;

от 1 до 23 урок – ниво B1;

от 1 до 30 урок – ниво B2.

Всяка урочна единица започва с текст, който въвежда нова лексика и представя конкретна употреба на граматичната единица от урока. Важните думи и изрази от текста са изведени в рубриката *Запомнете!*, а степента на четене с разбиране се проверява в *Отговорете на въпросите*.

Включването на частта *Фонетика* отличава структурата на учебника от популярното през годините структуриране на урочен материал, без да се акцентира на фонетичните особености на българския език. Краткият фонетичен курс съдържа: класификация на гласните и съгласните, особености на звуковите съчетания, важни звукови промени и правоговорни правила, усвояването на които развива фонематичния слух на чуждестранните студенти.

Частта *Граматика* заема важно място във всеки урок. И с основание е най-представителният център в учебника. Именно тук личи умението на авторите да систематизират коректно граматичния материал и да го илюстрират с подходящи примери, които често съотнасят и съпоставят с граматична информация от предишните уроци. Табличният метод е често използван в *Граматиката*, което допълнително повишава ефективността при възприемането и класифицирането на граматичната информация от урока.

Затвърждаването на граматичните знания е гарантирано от разнообразните и целесъобразни структурирани учебни задачи в Граматиката в частта *Упражнения*. Те са диференцирани според степента си на сложност – базисни и допълнителни, като постепенно се преминава от упражнения за т.нар. контролирано попълване на граматични факти към такива с по-висока степен на сложност, при които контекстуално-прагматичните показатели са определящи за избора на една или друга граматична форма. Допълнителните упражнения са предназначени предимно за изучаващи български език със средна и висока езикова компетентност.

Една от иновациите на разглежданата учебна книга е включването на рубриката *Етикет за всеки ден*. В нея „оживяват“ разнообразни ситуации и лите-

ратурни фрагменти, които помагат на чуждестранните студенти да се ориентират в типичните за речевия етикет на българина фрази и изречения. По този начин се осъществява и изграждането на адекватна социо- и межкултурна компетентност, което също спомага за „по-лесното“ споделяне на чуждоезиковата културна среда.

По нов начин е осмислена функцията на текстовете, включени в рубриката *Разбирате ли?*. Авторите са подбрали литературни фрагменти, ситуации-диалози, любопитни факти и адаптирани произведения, които, от една страна, са подходящ корпус за лингвистичен анализ – лексикален, граматичен, стилистичен, а от друга – представят съвременни автори: Блага Димитрова, Георги Господинов, Деян Енев, Милен Русков, Теодора Димова – интелектуалци, които наистина „причиняват“ *културния прочит „плюс“ на една нова действителност* (вж. *Уводни думи*). Така се осъществява необходимото единство между лингвистичната, тематичната и културната парадигма в учебното помагало.

Чрез рубриката *Повече лексика* е включена част от българската фразеология, с което се допълва картината на представените езикови равнища в учебника.

От особено голяма полза за потребителите на учебника е приложеният диск с упражнения за слушане към всяка тема. Диалозите представят характерни за съвременната българска социокултурна ситуации; дават още една възможност на обучаемия да привикне лесно и бързо към автентичната разговорна реч.

Похвално е това, че авторите са успели да извлекат базисни факти от няколко лингвистични равнища, да ги обвържат не само по естествените за равнищата междуетникови връзки, но и да ги обединят в темата за България и българското, а това е трудно, отговорно, морално значимо като отношение на авторите към собствената им практика на преподаватели.

Авторският колектив Е. Хаджиева, Р. Влахова, Й. Велкова, В. Шушлина, А. Асенова успя за кратко време да превърне преподаването на български език като чужд в необходим и важен проблем на съвременната приложната лингвистика у нас. Издаването на поредица от книги от един и същи екип вече само по себе си говори за утвърдена практика, за проверен и работещ подход, за традиция в разработването и издаването на учебни пособия. И когато опитът дава лекота, вече е възможно трансформирането на трудното в *Лесното в българския език*.

THE EASE OF THE DIFFICULTIES OF BULGARIAN LANGUAGE

Dr. Maya Padeshka, Assist. Prof.

University of Sofia
15, Tsar Osvoboditel Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: mpadeshka@mail.bg